

# Και τώρα, τι κάνουμε;

της **M.A. ΜΙΜΙΚΟΥ\***

**Τ**ο νέο σχέδιο νόμου - πλαισίου για τα ΑΕΙ, με βάση τις μέχρι τώρα εξαγγελίες, φαίνεται να κινείται κυρίως σε τρεις άξονες μεταρρυθμίσεων: Στον τρόπο διακυβέρνησης, στα προγράμματα σπουδών και σε θέματα διαφάνειας.

Στο άρθρο αυτό δε θα γίνει κριτική του νέου σχεδίου, το οποίο έχει ήδη τεθεί σε διαβούλευση. Ωστόσο, δεν μπορώ παρά να μπω στον πειρασμό και να ρωτήσω: Το νέο θεσμικό πλαίσιο, όσο μεταρρυθμιστικό φαίνεται ότι επιδιώκει να είναι, μπορεί να λύσει από μόνο του τα πολύ μεγάλα προβλήματα των ελληνικών ΑΕΙ; Να αντιστρέψει σε ορατό χρονικό διάστημα την πορεία και να μας οδηγήσει στην ευνομία και στην αξιοκρατία; Είναι αυτό το μόνο που λείπει και δεν πάμε καλά; Η δική μου απάντηση σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα, δυστυχώς, είναι αρνητική! Όχι γιατί δεν χρειάζονται θεσμικές μεταρρυθμίσεις, που θα δρομολογήσουν εκσυγχρονιστικές αλλαγές, όπως, π.χ., έναν ακαδημαϊκό αξιοπρεπή τρόπο εκλογής των οργάνων της διοίκησης, αλλά γιατί τα προβλήματα της Εκπαίδευσης που βιώνουμε σήμερα δεν είναι κυρίως θεσμικά. Όποιοι από τους προηγούμενους νόμους και αν εφαρμοζόταν σωστά, καθολικά και πιστά και όχι κατά βούληση και επιλεκτικά (ακόμα και το διεθνές άγραφο ακαδημαϊκό δίκαιο να τηρούσαμε), τώρα θα είχαμε σίγουρα μια καλύτερη κατάσταση να αντιμετωπίσουμε. Για να μην έχει, λοιπόν, και ο νέος νόμος την ίδια τύχη με τους προηγούμενους, αλλά και να μη χάσουμε άλλο πολύτιμο χρόνο, καλό θα είναι να δούμε εμείς, τα μέλη ΔΕΠ, τι μπορούμε και πρέπει να κάνουμε άμεσα, ακόμα και με τους υφιστάμενους νόμους.

Για τεκμηρίωση της θέσης αυτής, ότι, δηλαδή, πριν και πάνω από όλα «πρέπει τα μέλη ΔΕΠ να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους» θα αναφέρω μόνο δύο παραδείγματα. Δεν τα επέλεξα τυχαία. Αφορούν σε θέματα όπου η ανοχή μας και η συστηματική παραβίαση των κανονισμών και της ακαδημαϊκής λογικής έχουν προκαλέσει διάλυση στον πυρήνα του εκπαιδευτικού μας συστήματος, με άμεσες και έμμεσες αρνητικές συνέπειες, τόσο στην ποιότητα και στη διάρκεια σπουδών, όσο και στην ηρεμία του πανεπιστημίου. Αν και προφανώς δεν εξαντλούν στο σύνολό του το θέμα του εξορθολογισμού των σπουδών,

είναι όμως χαρακτηριστικά και κομβικά:

Το κάθε μέλος ΔΕΠ δεν πρέπει να επιτρέπει εξαστική στο μάθημά του αν δεν έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 13 πραγματικές εβδομάδες διδασκαλίας, με μέγιστη δυνατότητα αναπλήρωσης τις 2 εβδομάδες (άρθρο 16, Ν. 3549/07). Είναι γνωστό στους «παροικούντες την Ιερουσαλήμ» τι γίνεται σήμερα, μέσα σε ένα καθεστώς άνωθεν πιέσεων και αλλοπροσάλλης χαριστικής πολιτικής: Χάνονται κατ' εξακολούθηση διδακτικές ώρες (καταλήψεις κλπ.), κλείνουν σχολές και εμείς δεν έχουμε κανένα έλεγχο! Καταστρατηγώντας το νόμο και την ακαδημαϊκή δεοντολογία «διαπραγματευόμαστε» -και μάλιστα μέσα στα όργανα (ΓΣ, Σύγκλητος)- με τις μειοψηφίες που προκαλούν τις απώλειες. Για «να μη χαθεί το εξάμηνο» δεχόμαστε υπερπολλαπλάσιες αναπληρώσεις εκτός προγράμματος και, αν δεν φτάνει ο χρόνος, ακόμα και κατ' οικονομίαν λύσεις, όπως

**“Όποιοι από τους προηγούμενους νόμους και αν εφαρμοζόταν σωστά, καθολικά και πιστά και όχι κατά βούληση και επιλεκτικά (ακόμα και το διεθνές άγραφο ακαδημαϊκό δίκαιο να τηρούσαμε), τώρα θα είχαμε σίγουρα μια καλύτερη κατάσταση να αντιμετωπίσουμε.”**

να «ολοκληρώνεται» ένα μάθημα με πολύ λιγότερες εβδομάδες διδασκαλίας από τις ελάχιστες. Δηλαδή, η διδασκαλία μπορεί να χάνεται, η εξέταση ποτέ!! Αρνητικά επακόλουθα αυτής της διαστρεβλωτικής πρακτικής: Τα εξάμηνα επιμηκύνονται κατά βούληση. Υποβαθμίζεται η ποιότητα των μαθημάτων και της μαθησιακής διαδικασίας. Θησαυρίζουν τα φροντιστήρια. Μετατρέπονται τα ΑΕΙ σε εξεταστικά κέντρα. Αυξάνεται η δύναμη όσων θέλουν να διατηρήσουν το μπάχαλο. Μειώνεται μέχρις εξαντλήσεως το πρωτογενές ενδιαφέρον των φοιτητών. Αδικούνται οι καλύτεροι, αλλά και οι ασθενέστεροι οικονομικά φοιτητές που θέλουν να μάθουν, αλλά και να πάρουν πτυχίο στην ώρα τους. Μια διορθωτική παρέμβασή μας σε αυτό το σημείο θα άλλαζε άρδην το τοπίο και, επιπλέον, θα αποκτούσαμε και εμείς, όπως όλος ο κόσμος, ένα σταθερό και μη διαπραγματεύσιμο ακαδημαϊκό ημερολόγιο.

Επιπλέον, να επαναφέρουμε την ορθολογική

ροή της γνώσης από το πρώτο έως το τελευταίο εξάμηνο σπουδών (άρθρο 14 Ν. 3549/07). Στο βωμό συνεχών παραχωρήσεων και κακών εννοούμενων «διευκολύνσεων» προς τους φοιτητές, έχει καταργηθεί, στη συντριπτική πλειοψηφία των μαθημάτων, ο θεσμός των προαπαιτούμενων, αλλά και η πραγματική αλληλουχία των εξαμήνων (δηλαδή, ένας φοιτητής μπορεί να φθάσει στο τελευταίο εξάμηνο και να χρωστάει τα μαθήματα του πρώτου εξαμήνου). Και εδώ θα πρέπει να απαιτήσουμε συλλογικά όχι μόνο να επαναθεσμοθετηθεί σαφέστερα από το νέο νόμο, αλλά και να εφαρμοστεί από τα ιδρύματά μας μια πιο ορθολογική κατάσταση, που να προσομοιάζει με εκπαιδευτικό σύστημα. Να επαναφέρουμε το θεσμό των προαπαιτούμενων, τουλάχιστον για τα βασικά μαθήματα του κορμού των σπουδών. Οι φοιτητές να εγγράφονται σε τόσα μαθήματα του επόμενου εξαμήνου, όσα τους επιτρέπει ο μέγιστος αριθμός (σήμερα είναι 6-7), αφαιρουμένων των χρεωστούμενων από τα προηγούμενα εξάμηνα, τα οποία θα πρέπει να περάσουν πρώτα. Μια τέτοια αλλαγή, εκτός του ότι θα διορθώσει την αναρχία στην προσλαμβανόμενη γνώση, θα μειώσει σημαντικά και το μέσο όρο σπουδών (στο ΕΜΠ από 5 έτη έχει διολισθήσει τα 6,5 έτη, περίπου), με προφανείς θετικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες για τη χώρα.

Τέτοιας φύσεως παρεμβάσεις όχι μόνο επιβάλλονται από την ισχύουσα νομοθεσία, αλλά είναι ακαδημαϊκά αυτονόητες και απαραίτητες. Γνωρίζω, βεβαίως, ότι σε αυτό το σημείο που έχουμε φτάσει, ακόμα και η εφαρμογή των αυτονόητων είναι εξαιρετικά δύσκολη. Εκτός από τη συναίσθηση του καθήκοντος που όλοι έχουμε, χρειάζεται η σταλάντευτη κάλυψη και καθοδήγηση των διοικήσεων των ιδρυμάτων, τουλάχιστον για την καθολική και συνεταγμένη εφαρμογή των μέτρων, αλλά και η υποστήριξη της πλειοψηφίας των φοιτητών μας που θέλουν να δουν ένα καλύτερο μέλλον.

Είναι γεγονός ότι μέχρι σήμερα έχουμε ακούσει και δει πολλές μεταρρυθμίσεις και «μεταρρυθμίσεις» για τα ΑΕΙ. Για να έχουν οποιοδήποτε μέλλον, αν θεωρήσουμε ότι είναι εξαρχής θετικές, θα πρέπει να στηριχθούν σε ένα λειτουργικό και αποδοτικό εκπαιδευτικό σύστημα, που δυστυχώς αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει και πρέπει να το δημιουργήσουμε. Για να μη φτάσουμε πάλι να αναρωτιόμαστε: Και τώρα τι κάνουμε;

\* Καθηγήτρια ΕΜΠ